

**Kupujte VOJNE BONDE!**  
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio  
Oglasi v tem listu so uspešni

# ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

**Kupujte VOJNE BONDE!**  
The Oldest Slovene Daily in Ohio  
Best Advertising Medium

LETO XXV. — LETO XXV.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), OCTOBER 19, 1942.

ŠTEVILKA (NUMBER) 245

## Politve delegatov za slovenski narodni kongres

Kakor je bilo že objavljeno, se vrši v nedeljo 6. decembra v Clevelandu, O., slovenski narodni kongres. Do tega ni več potrebno je, da se na to pripravljamo že sedaj ter kmalu svoje zastopnike. Kajti važno je, da bodo na tem veličastnem ameriških Slovencev zastopane vse naše organizacije in vse ter sploh, da bodo reprezentirane najširše plasti naroda.

Pravico do zastopstva na narodnem kongresu imajo poleg centraliziranih slovenskih organizacij in slovenskih listov krajevna društva in klubi teh organizacij, samostojna podkulturna, gospodarska, politična društva in klubi, slovenski domovi in druge kooperative ter sploh vse slovenske inštitucije v Ameriki. Razume se, da morajo stroške svojih zastopnikov same nositi.

Pozivajo se torej vse naše organizacije, da se za stvar živijo in da izvolijo svoje delegate za slovenski narodni kongres kmalu. Pozivajo se zlasti vsa tista društva, ki zborujejo enkrat mesečno, da vzamejo to stvar v pretres takoj po prvem seji. Da ponovimo: vsako društvo, vsak klub in vsaka slovenska organizacija ne glede na velikost, značaj ali obliko, ter vsak slovenski list v Ameriki ima pravico do delegata poleg centraliziranih organizacij, ki lahko pošljejo svojega zastopnika, kolikor članov tvori njih centralni odbor. Nadalje prosimo, da vsako društvo, klub ali ustanova svojega delegata predsedniku Jugoslovanskega pomožnega odbora slovenske sekcije, V. Cankarju, 2659 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill., čim prej pogoče.

Jugoslovanski pomožni odbor slovenske sekcije:  
V. CANKAR, predsednik,  
JOS. ZALAR, tajnik,  
LEO JURJOVEC, blagajnik.

## Nemčije obstoja v glavnem v njeni udarni naglici in brutalnosti

Je razvil pred generali svoje satanske načrte o zavajevanju sveta. — Pakt s Poljsko je sklenil samo iz vzroka, da pridobi na času. — Rusijo bo uničil. — Mussolini je šibak, ker ni mogel zlomiti moči cerkve in krone. — Hitlerjev vzor je Džingis kan, ki je poklal milijone žena in otrok.

CHICAGO, Ill., 17. septembra. — Louis Lochner, bivši načelnik Associated Press-a v Berlinu, je tukaj izjavil, da je imel devet dni pred napadom na Poljsko govor na nemške generalne, katerim je med drugim povedal, da "naša moč obstoja v naši naglici in naši brutalnosti."

Lochner je govoril o sedmih satanskih načrtov Hitlerjevega govora, ki je bil po vsej priliki naveden na naslednje:

1. "Po Stalinovi smrti — on je namreč zelo bolan mož — bomo uničili Sovjetsko Zvezo, narkar se bo pričela svitati zarja nemške dominacije sveta."

2. "Računati moramo tudi na cincinjan Japonske, kateri sem dal celo leto časa. Japonski cesar je posnetek zadnjega ruskega carja: šibak, strahopeten, neodločen. Zato utegne postati žrtev revolucije."

3. "Ne poznajte usmiljenja. Med tem pa bomo nadaljevali s ščuvanjem k nemirnom na Daljnem vzhodu in v Arabiji. Prilika je ugodna kakor še nikoli poprej. Bodite močni in brez usmiljenja."

4. "Na operaciji v Glenview bolnišnici se nahaja Mrs. Frances Vidmar, stanujoča na 1115 E. 68 St. Danes zjutraj se je morala podvreči operaciji, in obisk ni bilo dovoljen par dni. Želimo ji, da bi čim prej okrevala!"

5. "Kultura — Dramski zbor 'IVAN CANKAR' Igralce dramskega zbora Ivan Cankar se opozarja, da se vršijo vaje za prihodnjo predstavo 'Norec', jutri večer. Bodite točni."

6. "Članom dramskega zbora 'Ivan Cankar' se naznanja, da se bo vršila izredna seja v sredo, 21. oktobra, ob 8. uri zvečer. Razmotrivalo se bo, ako se ugodno priprošnji Cankarjeve ustanove, za ponovno vprizoritev igre 'Zverovo v vstajenje'."

7. "Strahopetni črvi — Daladiera in Chamberlain v Monakovu. Ta dva sta

## Hitler prevzame kontrolo nad Trstom in Reko

Zveza med Nemčijo in Italijo se je silno razrahljala, zato utegne Hitler še bolj zagospodariti nad deželjo.

ISTANBUL, 15. oktobra (Zakasnelo). — Tukajšnji diplomatski krogi naznanjajo, da je prispelo trenje med Nemčijo in Italijo do take višine, da so pričela krožiti poročila, da bo Hitler v kratkem prevzel kontrolo nad pristaniščema Trstom in Reko.

Premier Mussolini je zaznal za Hitlerjeve načrte, česar posledica je bila, da je preklical svoj sestanek s Hitlerjem, kateri sestanek je bil pričakovan že pred mesecem dni.

Goleazzo Ciano, italijanski minister zunanjih zadev in Mussolinijev zet, je tudi odpovedal svoj poset v Berlinu.

V Hitlerjevem načrtu je, prevzeti kontrolo nad velikima pristaniškima mestoma Trstom in Reko kakor tudi nad koridorjem, ki vodi iz Nemčije v južni smeri proti Jadranu. (Po tem načrtu bi prevzel Hitler kontrolo nad pasom ob železnici od Maribora proti Trstu, kar pomeni, da bi prišli pod njegovo kontrolo Postojna, St. Peter, Divača in ostali kraji ob progi proti Trstu, Herpelje-Kozina, Ilirska Bistrica, Jelšane in ostali kraji pa na potu proti Reki. — Uredništvo).

V tem slučaju bi se nahajalo nemško južno pomorsko poveljništvo v Trstu, odkoder bi izvajali Nemci kontrolo nad pomorskimi operacijami na Jadranskem, Egejskem, Crnem in Sredozemskem morju.

## Ameriške čete v zamorski republiki Liberiji

Kdaj so prispеле ameriške čete v republiko, ki je bila ustanovljena po prizadevanju Amerikancev, poročilo ne pove.

LONDON, 17. oktobra. — Reuterjeva brzojavka naznanja, da so dospеле ameriške čete v zamorsko republiko Liberijo, kjer je nastanjena tudi angleška zračna sila, katere bombniki love in preganjajo nacistične podmornice ob afriški obali.

Poročilo ne javlja, kdaj so dospеле ameriške čete v Liberijo, javlja pa, da je odšel včeraj iz Monrovia, glavnega mesta republike, reprezentant predsednika Roosevelta, ki je imel razgovore z Edwinom Barclayjem, predsednikom Liberije. Liberija je oddaljena okoli 750 milj od Dakarja, o katerem pravijo Nemci, da ga zavezniški ogrožajo.

Republika Liberija je bila ustanovljena v glavnem po prizadevanju ameriških človekoljubov in na čelu administracije so večinoma sami nekdanji ameriški zamorci.

## IZ JUGOSLAVIJE

Havas javlja iz Budimpešte: V Sisek je prispelo 3.000 sirot iz Bosne. Prebivalstvo v Sisku je sprejelo sirote v stanju najskrajnejše izrpanosti. Med njimi je bilo 200 otrok najnežnejše starosti.

## Nova grobova

GEORGE SAMSA  
Po kratki in mučni boleznii je preminil v Lakeside bolnišnici George Samsa, star 63 let, stanujoč na 4312 Ligget Dr., Parma, Ohio. Družina je prej stanovala dolgo let v Newburgh Hgts. Doma je bil iz Močne reke pri Koprivnici na Hrvaškem, kjer zapuščala več sorodnikov. V Ameriki se je nahajal 39 let ter je bil član društ. sv. Nikola št. 22 H. B. Z. in član tesarske unije št. 1365. Pokojni zapuščala tukaj žalujočo soprogo Dorotejo, rojeno Kovach, in šest otrok: Victorja, Karla, Edwarda, Mrs. Anno Lunder, Mrs. Rose Janowitz, in Mrs. Katerino Wilson ter vnukinjo Dorotejo in sestro Mrs. Mary Babič ter več sorodnikov.

Pogreb se bo vršil v torek popoldne ob 12:30 uri iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in sinovi 6502 St. Clair Ave. ter na Riverside pokopališče.

## MARY ŽGAJNAR

Po kratki in mučni boleznii je preminila na svojem domu Mary Žgajnar, rojena Perušek, ki je dosegla častljivo starost 84 let. Pokojnica je bila vdova ter je stanovala na 1578 E. 34 St. Soprog Joseph je umrl pred štiri leti. Tukaj zapuščala pet otrok: Josepha, Mrs. Caroline Glavič, Mrs. Hermine Gnidovec, Louisa, Mrs. Mildred Seaman, devet vnukov in sedem pravnukov ter veliko sorodnikov. Pogreb pokojnice se bo vršil v sredo zjutraj ob 8:45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida ter nato na pokopališče Calvary.

Bodi pokojnika ohranjen blag spomin, preostalim pa naše sožalje!

## Slovenski letalec ubit

Včeraj se je ubil 32 let stari Anton L. Mavec, 334 E. 211th St. Euclid, pilot civilne zračne straže in solastnik tvrdke za prodajo zemljišč — Mavec and Co., ki ima svojo pisarno na 17112 Lake Shore Boulevard. Mavec se je ubil na svojem prvem poletu, ko se je dvignil v zrak kot samostojen pilot, odkar je dobil letalsko licenco.

Ponesrečeni letalec je umrl v bolnišnici v Greenville, Pa., eno zjutraj s svojim lastnim letalom z Willoughby letališča. Pokojni je bil rojen v Lorainu, toda je živel v Clevelandu že od leta 1922. Njegov partner v trgovskem poslu je bil njegov brat Frank. Bil je samec. Poleg svojega brata zapuščala mater in dvoje sestra: Mrs. Mary Bavetz v Madisonu, O., in Mrs. Ann Manning, 13613 Kelso Ave.

Preostalim naše sožalje!

## Na obisku

Mrs. Rose Vatevec, 10801 Prince Ave., je šla obiskat svojega brata Jožefa Rožanca v Pensylvanijo. Obiskala bo tudi bratovega sina, ki služi Strica Sama in se nahaja bolan v bolnišnici v Pittsburghu, Pa.

## Vile rojenice

K družini Mr. in Mrs. William Manolio, 1234 E. 71 St., so prišle na obisk vile rojenice, ki so pustile v spomin zalo hčerko, prvorojenko. Mlada mati je hči Mr. in Mrs. Cerkevnik, z istega naslova. Naše čestitke!

## Angleški bombniki napadli francoski arzenal

Najtežji angleški bombniki so bombardirali sloveči Schneiderjev arzenal v zasedeni Franciji.

LONDON, 18. oktobra. — Včeraj je ob belem dnevu skupina 94 ogromnih angleških Lancaster 'bombnikov napadla znane Schneiderjeve arzenale v Le Crausotu v zasedeni Franciji.

Bombniki so se nahajali nad ogromnimi tovarnami sedem minut, tekom katerih so odvrgli svoje težke bombe, ki so vrgle v zrak ogromne komplekse arzenala, nakar so se vrnili nazaj v Anglijo.

Radio v Vichyju naznanja, da je bilo pri tem napadu ubitih 40, težko ranjenih pa 80 oseb, med njimi dva nemška vojaka. Neoficijelno poročilo iz Vichyja pa naznanja, da je bilo osemdeset oseb ubitih in 200 ranjenih. Poročila iz Vichyja in Londona se strinjajo v tem, da je bil sestreljen en angleški bombnik.

## IZ JUGOSLAVIJE

V silju, da se izvede pravična razdelitev žita, je prisojeno mesečno vsakomur 4.200 gramov moke. To iznese približno 140 gramov kruha na dan. Hrvaska direktorja za prehrano izraža upanje, da bo mogla naknadno razdeliti še po eno kilo pšenične moke na osebo. (140 gramov sta dva majhna koščka kruha).

## Heinrich Himmler, načelnik nemških gestapovcev, je bil tri dni v Italiji

Razgovarjal se je z Mussolinijem in z drugimi ter z načelnikom črnih srajc. — Takoj po njegovem odhodu so prišle v Italijo nadaljne stotine gestapovcev, da "pomagajo italijanski policiji."

BERN, Švica, 14. oktobra. — Heinrich Himmler, načelnik nemške Gestapo, je pravkar končal tridnevni pregled "nemške službe" v Rimu, Milanu, Turinu, Genovi in Neaplju. Tekom svojega obiska se ni razgovarjal samo z Mussolinijem in zunanjim ministrom Ciano, temveč tudi s propagandnim ministrom Pavolinijem in generalom Enzo Galbatiem, poveljnikom črnih srajc.

Sestanek Hitlerja in Mussolinija  
Glavni predmet njegovega obiska v Italiji pa je bil, ugotoviti notranjo moralo Italije pred četrto vojno zimo in priprava osebne poročila firerju Hitlerju. Dalje je služil njegov prihod pripravi sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem, kateri sestanek se bo najbrže vršil tekom prihodnjih desetih dni.

Prihod novih gestapovcev  
Prva konkretna posledica njegovega obiska je bila v prihodno par stotin nadaljnih gestapovcev, ki so prišli iz Nemčije v Italijo, da "pomagajo italijanski policiji" v večjih italijanskih mestih.

Hladnost med Nemčijo in Italijo  
London, 14. oktobra. — Istočasno z obiskom nemškega gestapovskega načelnika Himmlerja v Rimu prihajajo iz Italije poročila o razširjajoči se razpoki med Nemčijo in Italijo; dejstvo je, da Himmler ni prišel v Rim samo na uro gledat.

## Nemčija ne zaupa Italiji

Nemčija je pričela Italijo sumničiti z ozirom na njeno za-

## SRDITI BOJI ZA SOLOMONE; STALINGRAD KLJUBUJE NEMCEM

Japonci pripravljajo vsesplošen napad. — Stalingrad ne klone; v dveh dneh je bilo tu ubitih 2.500 Nemcev.

## TUDI PRI MOZDOKU NEMCI NIMAJO SREČE

Zavezniški bombniki so snoči napad. Tarče japonskih bomb so ameriške vojaške naprave in letališče na Guadalcanalu, toda Amerikanci so izpremenili ta japonski napad v japonsko nesrečo.

Uničenje 14 japonskih bombnikov  
V soboto so uničili Amerikanci 14 japonskih bombnikov ter dve bojni letali. Japonci so se vrnili v drugič s petnajstimi bombniki, in sedaj so imeli več sreče, ker izstreljeno je bilo samo eno japonsko letalo.

## 22 ton težkih bomb

Na to japonsko bazo je bilo vrženih 22 ton težkih bomb. Ostala zavezniška letala so napadla komunikacijske črte okoli Nove Britanije in Nove Guineje.

Japonci še vedno izkrcujejo svoje moštvo in vojni material na Guadalcanalu za vsesplošen

## Rusi drže Stalingrad; 2.500 Nemcev ubitih

MOSKVA, 19. oktobra. — Rusi so včeraj vzdržali že drugi zaporedni dan silne nemške napade v Stalingradu, kjer je bilo uničenih 45 nemških tankov in ubitih 2.500 Nemcev. Bitka je divjala v okolici neke tovarne, kjer so Nemci prejšnji dan zabi-

li klin med rusko obrambo. Sovjetska armada je odbila v tem odseku vse napade, uničila sedemnajst nemških tankov ter pobila okoli 1.000 Nemcev.

## Rusi pobijajo Nemce

V nekem drugem mestnem sektorju pa so ruske čete uničile 28 nemških tankov, 8 topov, 10 možnarjev, 10 trukov in tri bataljone (približno 1.500 mož) sovražne pehote.

Rusi so poslali v Stalingrad sveže rezerve in tanke.

## Odbiti nemški napadi pri Mozdoku

V okraju okoli Mozdoka so izvedli Nemci več napadov proti ruskim postojankam, kateri napadi pa so bili odbiti. V teh napadih so izgubili Nemci okoli 500 mož.

Stalingrad je še vedno v veliki nevarnosti, ko se bližajo boji za to mesto koncu svojega drugega meseca, toda Rusi naznanjajo, da stoje trdno in da odbijajo vse sovražne napade.

## Iz zaslužjene domovine

Neues Wiener Tagblatt poroča, da je na Hrvaškem izšel zakon o državljanstvu, ki odločuje, da izgubi pravico do hrvaškega državljanstva vsakdo, ki bodisi iz razlogov rase, bodisi iz političnih razlogov zapusti ozemlje. Obenem z njim izgube svojo narodnost tudi vsi člani njegove rodbine, tudi oni, ki so ostali v domovini.

Deutsche Zeitung Kroatian poroča dne 3. septembra, da sta bili železniški postaji v Jastrebarskem in Spačve (obe v neposredni bližini Zagreba) osvobodjeni od upornikov.

Hrvaški minister poljedelstva je odredil maksimalne cene za mleko v Zagrebu: 6 kun liter pri kmetu, 9 do 11 kun pri trgovcu na debelo, 11 do 12 kun pri prodaji na drobno.

V Osijeku je mestni poglavar prepovedal prodajo konjskega mesa ob četrtkih in petkih.

# UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

## "ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by  
**THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.**  
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12  
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays  
 SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:  
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):  
 For One Year — (Za celo leto) ..... \$6.50  
 For Half Year — (Za pol leta) ..... 3.50  
 For 3 Months — (Za 3 mesece) ..... 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:  
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):  
 For One Year — (Za celo leto) ..... \$7.50  
 For Half Year — (Za pol leta) ..... 4.00  
 For 3 Months — (Za 3 mesece) ..... 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:  
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):  
 For One Year — (Za celo leto) ..... \$8.00  
 For Half Year — (Za pol leta) ..... 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

### PRICETEK PLEMENITE KAMPANJE DOBRODELNOSTI

Armada usmiljenja in dobroteljnosti je na pohodu. V vseh okrajih velikega Clevelanda je pripravljenih tisoče dobrih Amerikancev, da doprinese svoj delež v takozvani War Chest kampanji, ki gre za tem, da se nabere \$5,000,000 za to ustanovo, ki jo vodi in upravlja organizacija Community Funda. Kampanja, kateri so priključene vojno-religijne organizacije in nad 100 lokalnih agencij Community Funda, se je pričela danes, 19. oktobra.

Tisoče Clevelandčanov inozemskega porekla vidi v tej kampanji ugodno priliko, da morejo s svojimi prispevki pomagati svojim sorodnikom ter ostalim ljudem v deželah naših zaveznikov. Med inozemskimi agencijami za vojno pomoč, katerim bodo dani prispevki, ki bodo prišli v War Chest, so sledeče: Ruska vojna pomoč, Poljska vojna pomoč, Grška vojna pomoč, Kitajska vojna pomoč, Angleška vojna pomoč, Holandska vojna pomoč in Pomoč vojnim ujetnikom.

Pretekli teden so vse te narodnostne skupine priznale svojo udeležbo in svoje obljuge napram War Chest kampanji s svojo udeležbo pri pozdravu ustanove na Public Square.

Prva War Chest kampanja je bila pričeta v Clevelandu pred pet in dvajsetimi leti, nakar je sledilo temu zgledu nad 600 ameriških mest. Danes jemlje Cleveland zopet v svoje roke iniciativo, da se pomaga dvojni fronti: domači in vojni.

Onkraj oceana trpe hrabra ljudstva naših zaveznikov bolezen, pomanjkanje in glad. Tu, v Clevelandu pa moramo pomagati hromim, bolnim, slepim, sirotam in vsem ostalim siromakom, ki si sami ne morejo pomagati.

Kampanja te dobroteljnosti bo trajala deset dni. Darujmo v tej plemeniti kampanji vsi po svojih najboljših močeh in še preko naših moči! S tem bomo višili koristno in plemenito delo, ki bo poplačano z našo zavestjo, da smo storili svojo dolžnost napram našim bramborcem, našim siromakom in napram naši drugi domovini—Ameriki!

### TAKO GOVORE NEMCI

#### Vojna mora voditi do boljše vizma.

Verujemo v večno pravičnost, ki ne more dovoliti, da bi nad svet prišla nova vojna, strašna vojna z nepredvidljivimi posledicami. Vojna, ki bi spremenila rodovitne pokrajine v brezupne puščave in povzročila pokol milijonov mož, vojna, v kateri bi zmagal samo eden: boljše vizem.

(Rudolf Hess, festival v spomin junakov, Celovec, 25. 7. 1938.)

#### Ne morejo razumeti.

Komunizem bi bil že davno postal pokopališče evropskih narodov, če bi ga S. A. ne bili pognali nazaj. Zato mi, S. A. možje ne moremo razumeti tujih držav, ki so s komunizmom in njegovimi zastopniki v najprijaznejših odnosih.

(Viktor Lutze, poveljnik S. A., na sprejemu diplomatov in tujih novinarjev, 24. 1. 1936.)

#### Brez veljave.

Vsak dogovor, ki bi vezal Nemčijo ali sedanjo boljše vizistično Rusijo, bi bil brez vsake veljave.

(Adolf Hitler, Reichstag, 30. 1. 37.)

#### Na poti h koncu?

Smatram za zmago zdravega razuma, da smo dosegli sporazum z Rusijo

(Adolf Hitler, obletnica ponesrečenega puča, Monakovo, 8. 11. 39.)

## \* Kupujte vojne bonde! \*

### DELO RDEČEGA KRIŽA

Rdeči križ je za potrebo vojakov doma in na tujem. V vojaških in mornariških postajah, v bolnišnicah in drugje deluje za blagor moštva.

V Louisiani, kjer je bilo mnogo tisoč ameriških vojakov na manevrih, je tamošnji podružni ravnatelj Rdečega križa nedavno prejel vest, da je mati mladega vojaka neke čete pod njegovo oskrbo težko obolela. Dodana je bila prošnja, naj fant pride takoj domov.

V vsaki vojski, ki šteje na milijone mož, vesti take vrste niso nič nenavadnega. Tupatam pa nimajo resnične podlage, pa tudi sorodniki v svoji skrbi dostikrat pretiravajo.

Poveljajoči častniki so pač ljudje in imajo srce. Radi bi dali dopust, ako gre za nujno potrebo. Vendar morajo biti zagotovljeni, da je res temu tako. Gori omenjena vest je bila prishla od podružnice Rdečega križa v kraju, kjer je bil fant doma. Ravnatelj Rdečega križa v vojaškem taboru je mogel jamčiti za resničnost vesti in dopust je bil takoj dovoljen.

Dočim je kurir šel poiskat fanta, da ga obvesti o stvari, je podružni ravnatelj poskrbel vse potrebno za vožnjo. Tako je bil fantov odhod pospešen brez odloga in on je prispel domov—ne da vidi mater umreti, marveč da reši njeno življenje potom transfuzije krvi.

Ta dogodek ilustrira eno izmed potreb Rdečega križa za naše fante v uniformi. Ilustrira tudi komunikacijske zveze, ki jih Rdeči križ vzdržuje s pomočjo svojih zastopnikov, ki so z našimi četami, in potem svojih 3,700 društev in 6,000 podružnic širom dežele. Nikaka druga organizacija ne bi mogla vzdrževati enakih zvez. Društva in podružnice Rdečega križa segajo vsepovsod in njegovi zastopniki služijo z našimi četami doma in v inozemstvu. Stoji vedno na razpolago in v nujni potrebi zna vzpostaviti takojšnje zveze med družinami doma in njihovimi ljubljenci v uniformi.

Take nujnostne vesti se urno dostavljajo. Imajo prednost pred drugimi opravili Rdečega križa. Takoj po prejemu zastopnik Rdečega križa poišče onega, za katerega je vest namenjena. Ako vojak je bolan, se skrbna družina tolaži potom pogostih poročil. Če je treba, se stariš povabijo na obisk bolnega sina. Sočustveni zastopnik Rdečega križa jih sprejme ob prihodu, najde primerno prenočišče in tekem njihovega bivanja jim izkazuje ono simpatično razumevanje, ki je tako potrebno ob taki priliki.

Problem, ki se je pojavil, čim so naše čete začele odhajati v inozemstvo, je bil ta, da se jim nudi zdrava zabava v odmoru. Da se vojski in mornarici pomaga vzpostaviti tej potrebi, je Rdeči križ ustanovil klube in zabavišča v važnih središčih, koder se vojaki gibljejo, ko so na dopustu. London, Edinburgh, Belfast, Melbourne in Brisbane so le nekatera izmed mest, kjer je bilo to storjeno.

Tukaj naši fantje najdejo nekaj domovine presajene na tuja tla. To je njihov klub. Ameriška hrana in sladke pijače, udobne postelje, prha, igralnice in sobe za čitanje in pisanje so na razpolago. Dostikrat se pleše.

Ti klubi so shajališča za Amerikance v inozemstvu, ki so na dopustu. Upravljeni so po strokovnjaško izvežbanem osebju. Organizirajo se ture za ogledovanja kraja in drugi izleti. Vodijo se seznanj družin, ki hočejo izkazati svojo gostoljubnost napram našim vojakom. Poskrbljeno je za najnovejšo revije in časopise. Namizni tenis, šah, dama in druge igre so

na razpolago in ti klubi so najbolj priljubljeno zatočišče v dotičnem mestu.

Iz Londona je Chaplain James Blakeney, prvi vojaški kaplan v ameriški vojski na Angleškem, nedavno sporočal po radiu:

"Imamo prekrasnega prijatelja v Ameriškem rdečem križu. Naš Rdeči križ sijajno deluje in vsak teden dodaje kako novo olajšavo. Ustanovili so nekoliko finih klubov in prenočišč za vojake na dopustu. Bil sem prisoten ob otvoritvi Washington Kluba, ki je nekaj izbornega in kjer se shajajo naši fantje vsak večer v velikem številu."

Rdeči križ služi našim vojakom v mnogih oblikah, kakor pač potreba nanaša. Zadnje poletje je podružni ravnatelj v Port Darwinu v Avstraliji prvi sprožil idejo transkontinentalnega izleta v svrhu nakupovanja s tem, da si je priskrbel sedež v vojnem letalu za polet 1,500 milj daleč do najbližjega trgovskega središča. S seboj je imel kakih \$2,000 denarja posameznih vojakov in seznam naročil za nakupe, štiri čevlje dolg, ki je vključeval naročila za milo, brivske priprave, gramofone in plošče, igle, svilo in druge stvari. Podružni ravnatelj v Port Moresbyu, kakor tudi oni v New Caledoniji sta kmalu potem storila isto s seznamom nakupov, ki je vseboval naročila za sveče, chewing gum, pipe, nože, britve, ribolovne priprave, zdravniške knjige, likala in drugo.

V vojaških in mornariških bolnišnicah zdravniško-socialni delavci Rdečega križa in drugi osebje sodelujejo z vojaškimi zdravniki in pod njihovim vodstvom. S svojo simpatijo, zanimanjem in razveseljevanjem odvratajo bolnikov misli od njihovih bolečin. Ako je potrebno, da se izve za vajakovo zdravstveno zgodovino pred njegovim vstopom v vojsko, ti zastopniki Rdečega križa dobivajo takoj potrebne informacije od podružnic Rdečega križa v domačem kraju. Takozvane "sive dame" Rdečega križa, požrtvovalne dobrovoljke z razumevanjem in srcem in umom, čitajo možem, pišejo pisma za nje, igrajo igre z njimi in vodijo zabavne programe.

V vojaških bolnišnicah širom dežele je vojni department zgradil shajališča, ki nudijo potrebni odmor in zabavo okrevajočim bolnikom. Po zahtevi vojaških zdravniških oblasti je Rdeči križ preskrbel ta shajališča z opremo in z izurjenim osebjem in nudi zabavne programe, igre in druge vprizoritve. Zadnje produkcije Hollywooda se prikazujejo povprečno po trikrat na teden in poskrbljeno je tudi za drugačno zabavo.

Ameriški vojaki so dandanes duševno živahni, kot malokdo na svetu. Imajo visoko moralno in ena izmed nalog Rdečega križa je pomagati vzdrževati to moralno s tem, da prispeva k blagru naših fantov v uniformi, kakorkoli je mogoče. Rdeči križ to vrši bolj, kot kdaj poprej, in ljudje doma smejo biti zagotovljeni, da Rdeči križ ne bo ostajal v svoji dolžnosti, naj pride kar koli.

"We cannot have all we want if our soldiers and sailors are to have all they need."  
 —Franklin D. Roosevelt

EVERYBODY BUY WAR BONDS

### Izredno samozatajevanje

Za časa Napoleonove vojne proti Španski, je princ Murat, ki je tedaj bil vrhovni vojskovodja hrabrih francoskih čet v Madridu, želel poslati zelo važna poročila generalu Junetu, ki je zasedel Lizbone. Vsa vmes ležeča dežela pa je bila gosto zasedena od španskih čet pod poveljstvom generala Castanos, tako, da je bilo potovanje skozi one kraje izključeno. Po ovinkih bi se pa te izredne nujne zadeve zavlekle in tudi v vojaštvo prostih pokrajinah bi prebivalstvo ne pustilo francoskega jezdevca.

V tem težkem položaju se je obrnil Murat na ruskega poslanika Stroganova v Madridu, čigar vlada je bila takrat naklonjena Napoleonu. Stroganov je bil pripravljen, da posreduje poročilo pod ruskim varstvom.

Slučajno je bila v onem času zasidrana v luki Lizbone ruska mornarica pod poveljstvom admirala Sinjavina. Na tega je Stroganov hotel poslati šifrirano pismo, s katerim bi se mogel potem, potem odposlanec Murata, ki bi moral nositi rusko uniformo izkazati kot odposlanec ruskega poslanništva. Vseeno pa je način poročila, čegar vsebina bi se smela le ustmeno izročiti, zahteval dobro izbrana in skrajno inteligentnega sla.

Ta se je našel med Muratu pridelenemu polku v osebi mladega ulanskega častnika. Bilo mu je šele osemnajst let a odlikoval se je že večkrat po hrabrosti in previdnosti, govoril je gladko razum francoščine še nemški, poljski in ruski jezik, ter pripadal stari znani poljski plemenitaški rodbini — Leščinski.

Dobil je potrebne instrukcije dalje pismo od Stroganova na admirala Sinjavina, oblekel rusko uniformo in odjezdil.

Prva dva dneva se mu je posrečilo, da je neopažen obšel španske vojne oddelke, tretjega dne pa so ga ustavili, potegnili raz konja, vzeli mu orožje in ga kljub njegovemu protestu v rusčini, katero seveda ni nihče razumel, gnali naravnost pred generala Castanos. Ta okolnost je bila zanj kolikor toliko ugodna, ker je bil Castanos poznan kot človekoljuben mož. Leščinski se seveda dobro vedel, da bo zpadel gotovi smrti če se le malo izda, da razume francoski.

Castanos je takoj začel zasliševanje v francoskem jeziku z vprašanjem: "Kdo ste?"

Leščinski ga je ostro pogledal in odgovoril po nemški: "Ne razumem ničesar."

General je sicer tudi znal nemški, toda mislil je, da bo za preiskavo boljše, če tega ne pokaže, zato ga je pustil izpraševati po nekem drugem častniku. Leščinski je tedaj odgovarjal ruski in ostal pri tem jeziku.

Pripeljal so kmeta, ki je bil prisoten pri vjetju Leščinskega in že tedaj trdil, da pozna ujetnika, čes, da za gotovo ve, da je Francoz. Tudi vpričo Castanos je vzdržal svojo trditve in trdil, da je bil pred nekoliko tedni v Madridu, kamor je pripeljal slamo, ki je bila namenjena za vojašnice glavnega mesta.

Ta mladi mož je bil tisti, ki mu je slamo odvzel. Prav gotovo je bil to ravno isti častnik.

Leščinskega je kar mrzlo spreletelo pri tej izpovedi, kajti tudi on je spoznal kmeta. Vendar se je obvladal, da je smeje to napovedko razodel kot zmoto. Rekel je, da je pač mogoče, da je kmet kedaj videl, a nikdar in nikjer kot francoskega vojaka.

Leščinski se je hotel že vzravnati in veselo odgovoriti, a še v pravem trenutku se je spomnil, da bo to najbrž zopet kaka past zanj, in na pol zaspano je poogledal in odvrnil v nemščini.

"Kaj mi hočeš, dekle?"

Ko je Castanos izvedel o uspehu te poskušnje, je zapovedal še drugo skušnjo, da bi bil še bolj gotov. Velel je, da dajo ujetniku jesti, potem pa, da ga prepeljejo iz sedanje ječe v temno in vlažno luknjo. Trudnost je toliko vplivala na ujetnika, da je kljub temu precej trdno zaspal. Zopet ga je zbudil glas, takrat nemški, ki mu je pošepetal:

"Vstanite, hočem vas rešiti; sem vaš rojak in bivam že mnogo let v tem kraju. Zunaj vas čaka osedlan konj."

Leščinski sedaj ni več omahoval niti za trenutek, takoj je vedel, da mu je nastavljena past in odgovoril je zopet v nemščini:

"Kaj hočete. — ne razumem vas."

Castanos je bil sedaj voljan, da bi izpustil takoj ujetnika, toda njegovi častniki so svetovali še zadnje in najtežje izkušnje.

Prihodnjega jutra je bil Leščinski pripeljan pred vojno sodišče, kateremu je predsedoval Castanos. Dali so mu nemškega tolmača, ki ga je moral vprašati:

"Ker niste Francoz, ali ljubite Špance?"

Brez premišljenja je odgovoril Leščinski:

"Da, ljubim španski narod, ker tako navdušeno brani svojo domovino."

"General," je prestavil tolmač, seveda po prejšnjem dogovoru v francoskem jeziku, "pravi, da nas sovraži, ker vodimo vojsko kot druhal surovežev, da nas zaničuje in da si ničesar bolj ne želi, kakor da bi ves naš narod imel le eno glavo, da bi jo zamogel takoj odsekati in tako končati ta strašni boj."

Med temi besedami so pogledi vseh navzočih z največjo pozornostjo bili vprti v ujetnika, da bi zaznali kako spremembo v njegovem obrazu, toda Leščinski je mirno gledal častnike, kot bi mu vsa stvar ne bila nič mar.

"Gospodje," je dejal Castanos, dvignivši se s sedeža, "oni kmet se je gotovo zmotil, to je sedaj dokazano. Ta mož zares ni Francoz in je čisto nesumljiv."

S tem je bila Leščinskega usoda končno odločena. Povrniti so mu zopet papirje, orožje in konja, poleg tega mu še dali potni list, podpisan od Castanos, s katerim je neoviran dospel v Lizbone.

Pozneje je v bitki pri Aspernu padel ta odposlanec Murata kot stotnik na bojišču. Njegova zgodba je zgodovinsko zanimljiva in redkokdaj je bilo samozatajevanje in obvladanje samega sebe izpostavljeno hujšim skušnjavam, kot v gori navedenem slučaju.

### ŠKRAT



No ja, sedaj je šele ven ljudje zanimajo za mene. njič me je rojak dobro počes da ga preveč lomim v pisih in da ga je jako smije je tam blizu doma kakor jaz. Pa mislim, da malo tvoj to, ker sem dal malo škrevljati. No, če sem stal vse to, bo že prestat on — nič ga ne bodi strah, je veselim tukaj, on se bo pa v nebesih.

Lovska sezona. — Mr. Kotnik, gostilničar, bi rad dva dobra psa, da bi mu zajec ali pa kakšnega Jaga. Za enega se priporočam. drugi lovei vzemite tale sedaj v naznanje, ko boste na troški voziček (baby bogavreden 25 dolarjev. Če se zglaš pri meni, ga dobi dolarjev pa pol dolarja za Sedaj je vojska.

Za tisto igro "Norec" ki ko prodal še 100 vstopnic, jih imel na rokah.

### Najboljše gre me smeti

Skoraj vsaka gospodinja ogorčena, če jo vprašajo, očistiti zeleno solato. Zanimajo jo, pogledati ji včasih pa delu preko ramen. Tedaj boš opazil, da od njih listov skrbno odstrani bela rebra in jih meče v smeti. Samo pri najmanjših listih jih pušča. Takšno panje je nepravilno. Solatni listi listov vsebujejo največ vitaminov in smeli zametavati.

Zaboj za smeti požre kaj, kar bi bilo našemu zdravelo v korist. Dokler je pir mlad in svež, kakor ob času, bi moral čim pogostej mizo. Vedeti pa moramo, tudi pri krompirju hranilne snovi neposredno lupino in da je tedaj velika lika, ali pride na mizo in grobo olupljen ali pa po kuhanju posneli le tenko žico.

Najslabše pa je lupiti in lupine metati stran. To da ni govora o ljudeh, ki so na želodcu in včasih nesejo ter ne prebavijo naših lupin ter jim je zato ročati sadni kompot. Kar se tiče zdravih žolodcev, reči, da bi ne smeli jesti ljeno sadje. To sadje s škimi pretvezami ne lupi, več ga je le dobro oprati, ima dobre zobe, in dobro tudi lupine, dela svojo oprano.

### Iz zaslužnjene domovine

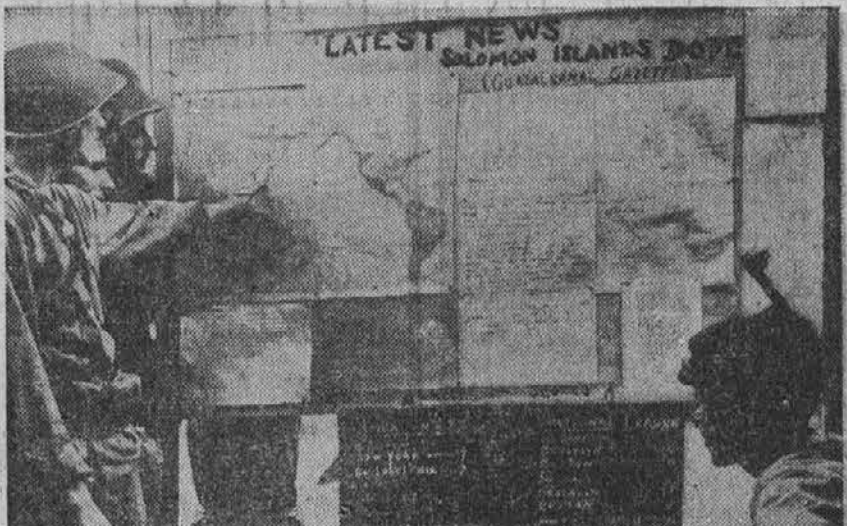
V občini Komendi so Nemci več od 200 kmetov in žen, da slišijo govor, ka poljedelskega gospodarstva okraja Burgastallerja. Dobi ukaz, da oddajo vse mleko skupno mlekarno, koder se ne bi pokoril, bo najstrojje novan.

BONDS  
 BUY BOMBERS

ki je 2000krat go- stejši od platine

solnce spada v zvezdni... obsegajoč okrog tri mi- zvezd. Zato ni čuda da... tako ogromnem šte- telesnih teles, izmed ka- netine niti ne poznamo, slovcu po sestavi zelo ču- zvezde, obstoječe iz gmote, na zemlji sploh ni. Ne opisovali metod in točnih zvezdoslovcu do svojih za- ugotovili, kako da ta ali ona zvezda od nas... ta tehta in iz česa je sestavljena.

Marini na Solomonih



Na sliki vidimo ameriške marine na Solomonih, ki čitajo zadnje svetovne vesti.

podlagi žarkov, prihajajočih od te zvezde in njenega vpliva na Siriusovo pot ugotovili, da je v vesoljstvu 2 krat težja gmota od vsega, kar poznamo doslej. To se je seveda zdelo neverjetno. Pozneje pa so zvezdoslovci odkrili še dve zvezdi, iz gmote enake gostote, razen tega pa so svoje račune po raznih metodah večkrat preizkusili in dognali, da so točni. Zdaj ni več dvoma, da krožijo po vseмирju zvezde, obstoječe, iz gmote ki je 2000 krat gostejša od platine.

Zaenkrat pa še nimamo odgo- vora na vprašanje, v kakšnem stanju je ta gmota, da-li je tr- da, tekoča ali plinasta. Čeprav se zdi povsem nerazumljivo, je treba ugotoviti, da ni izključeno, da je Siriusov spremljevalec zvezda, obstoječa iz samih plinov. Nekateri zvezdoslovci sicer trdijo, da se to ne da ugotoviti z nobenimi znanstvenimi dokazi, na drugi strani pa tudi nimamo dokazov, da bi mogli to trditev odvreči. Da so v vesoljstvu nebesna telesa, obstoječa iz gmote večje gostote kakor voda, pa so vendar plinasta, je zdaj že točno ugotovljeno. Tako nebesno telo je tudi naše solnce. Da bomo to lažje razumeli, moramo najprej vedeti, da ravnanje v nenaravnih pogojih, če stlačimo plin v laboratorijih. Naravni pogoji za take poskuse so samo v vesoljstvu, kjer doseže vročina več milijonov stopinj, in kjer je zračni pritisk tako velik da si ga sploh misliti ne moremo. Vročina in pritisk sprostita velike atome, ki se pojavljajo v naših nenaravnih pogojih vseh zunanjih elektronov tako, da se njihov premer zmanjša približno stokratno.

Plin, obstoječ iz takih atom- skih jeder brez elektronov ali samo iz jeder z nekaterimi notranjimi elektroni, se lažje stlači, kakor navaden plin. Jasnost Si- riusovega spremljevalca kot re- čeno ni velika, če se pa ne izgu- bi v žarkih Siriusa samega, lah-

mi stroji, žagami in električni- mi centralami. Čeprav leži to mesto 200 km severno od točajnega kroga, na večno zaledeneli tundri, je nje- govo življenje zelo živahno. Pri- stanišče Tiksi ob izlivu Lene po- sreduje izvozni promet iz Baj- kalske in Jakutske. V začetku meseca februarja lani so otvo- rili redni arktični promet. Stiri- motorni stroji letijo redno pre- ko Arhangelska in Igarke v Tiksiški zaliv ter do Smidovega rta, če dovoljuje vreme. Južno od Kjema ob Belem morju bo- do v kratkem odprli novo pri- stanišče. Murmansk je na najboljši poti, da postane res veliko mesto. Ze danes šteje preko 150.000 prebivalcev. V bodočem razvoju ruske velesile bo imel vsekako veliko vlogo.

ko opazimo to zvezdo z večjim daljnogledom. Od Siriusa je približno 20-krat tako daleč, ka- kor je oddaljena zemlja od solnca. Za pot okrog Siriusa ra- bi 49 let. Če je res sestavljen iz pravkar omenjenih plinov, mora znašati toplota v njenem sre- dišču nad eno milijardo stopinj in njena gostota je milijonkrat večja od gostote vode. Ker je nastala ta zvezda istočasno s Siriusom ni stara nad bilijon let.



Rusija v borbi

Svojeglavi mladi car Peter Veliki je bil tisti, ki je zapustil kremenjske zidove, se naučil v Holandiji gradnje ladij in se po- tem, ko se je vrnil v domovino, odločil, da bo Rusija odprla ok- no v svet, kakor se je sam iz- razil. V skladu s svojo odločit- vijo je ustanovil Petrograd in preselil tja svoj sedež.

Pod Petrom Velikim si je te- daj Rusija, ki je bila dotlej kon- tementalna država, osvojila me- sto ob morju in prišla s tem v spor s tedanjo velesilo švedsko. Peter je zmagal; v nastad- skem miru mu je pripadla Es- tonska z Revalom in Ljvlandija z Rigo.

Nasledniki Petra so potem nadaljevali njegovo delo na ju- gu in na severu.

Ko je prišel leta 1917 boljše- vizem na krmilo, je bilo videti, da je prelomil s to tradicijo. Iz Petrograda se je preselila vla- da spet v Moskvo. Vsi so mislili, da se je Rusija odpovedala svo- jim načrtom na severu.

To je bila zmota, kajti čini se je končala državljanska vojna, je začel boljševizem delovati v prejšnji smeri.

Ze več nego desetletje zavze- ma severni prostor odlično me- sto v ruskih načrtih. Po velikans- kih tehničnih težavah je Sov- jetska Rusija zgradila murman- sko železnico in prekop iz Vzhod- nega morja v Belo morje.

Ob drugače tako zapuščenem zalivu Kola, na obali Ledenege morja, ima Rusija danes svoje edino veliko izhodišče v veliko morje, ki ga zaradi Zalivskega toka ne ograža ledovje. Razda- lje pa so seveda velike. Mur- mansk je 1450 milj oddaljen od Leningrada in po omenjenem prekopu znaša razdalja med o- bema mestoma tega velikanskega prostora so prenesli iz Mo- skve zopet v nekdanji Petro- grad, sedanji Leningrad.

Toda ne samo evropski sever, ki si ga je Rusija hotela zagoto- viti v vojni s Finsko, temveč tu- di severnoazijski prostor Sibiri- je si Rusija čedalje bolj odpira. Vseposvoda se trudi, da bi utrla zaledenelo okno na severu in si- tam zgradila polarno carstvo. Ob izlivu Jeniseja je nastalo mesto Igarka s trajnim prista- niščem, ki razpolaga s tovorilni-

IZUMITELJ PRVE MODERNE PLINSKE MASKE

Plinsko masko, oziroma mas- ko zoper dim je izumil, kakor smo že poročali, pred 115 leti neki angleški delavec in je bila na zunaj že podobna današnji maski. Sedanja oblika in vsebi- no pa ji je v splošnem dal an- gleški kemik Tyndall leta 1875. Njegova filtrarna naprava je obstajala iz vate, ki je bila pre- pojena z glicerinom in obdana z lesnim ogljem, vse skupaj pa je bilo zaprto v preluknjani skatli, ki je bila privezana na masko iz platna.

S to pripravo je izumitelj šel v prostor, ki je bil napolnjen z dimom in je tam vztrajal dalj časa. Ze prvi poskus je imel us- peh in so nato londonske ga- silnice opremlili s takimi maskarai.

Prostovoljci v kampanji



Trije Nary bratje iz Wilingtona, Mass., so pričeli s kampanjo "Mi smo Lexington bratje," da se nabere denar za novo ladjo Lexington. Na sliki jih je vi- deti, ko gledajo slike, ki kažejo, kako se pogreza stara matična ladja Lexington.

venskem društvenem domu na Recher Ave. 26. decembra, sobota. — Društvo "Spartans" S. N. P. J. — Plesna prireditev v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. 27. decembra, nedelja. — American Jugoslav Veterans — prireditev v avditoriju Slo- venskega narodnega doma, na St. Clair Ave. 31. decembra, četrtek. — Silve- strov večer Slovenskega na- rodnega doma in Kluba dru- štev Slovenskega narodnega doma v obeh dvoranah Slo- venskega narodnega doma, na St. Clair Avenue.

— 1943 — JANUARY

1. januarja, petek. — The Mac- cabees Red Jackets. — Ples- na veselica v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Avenue. 2. januarja, sobota. — Napred- ne Slovenke št. 137 S. N. P. J. — Plesna veselica v av- ditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. 16. januarja, sobota. — Glas- bena Matica. — Plesna vese- lica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue. 17. januarja, nedelja. — Pro- slava 30-letnice društva Glas- Clevelandskih Delavcev št. 9. S. D. Z. v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Ave. 23. januarja, sobota — Društvo Kristusa Kralja. — Plesna veselica v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Ave. 24. januarja, nedelja. — Dram- sko društvo "Ivan Cankar", predstava in ples v avditi- riju Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave. 29. januarja, petek. — Roose- veltov Dance v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Ave. 30. januarja, sobota. — St. Vi- tus Boosters Club — Plesna veselica v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Ave.

FEBRUARY

6. februarja, sobota. — Društvo "France Prešeren" št. 17, S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narod- nega doma na St. Clair Ave. 7. februarja, nedelja. — Dram- sko zbor "Abrašević" — predstava in ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. 20. februarja, sobota. — Društvo "Loška dolina" — Ples- na veselica v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Ave. 27. februarja, sobota. — Društvo "Danica" št. 11 S. D. Z. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave. 28. februarja, nedelja. — Dram- ski zbor "Ivan Cankar" — Predstava v avditoriju Slo- venskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Mali oglasi

**Boring Mill delavci**  
Izkušeni na velikih "horizontal" in "vertical" strojih  
**Operatorji velikih strugalnikov**  
**Slab-Miller delavci**  
**Flat scrapers**  
**Bench Assemblers**  
NA STROJNEM ORODJU  
**Hooker-on**

**Wellman Engineering**  
7000 CENTRAL  
**RELIANCE ELECTRIC & ENGINEERING CO.**  
Izdelovalci električnih motorjev in generatorjev iščejo vsakovrstno **TOVARNISKO POMOČ**  
**MOŠKE—ZENSKE**  
Izkušnja ni zahtevana. Dobra plača na uro.  
Urad je odprt vsak dan od 8. do 11. in od 1.30 do 4. Ob nedeljah pa od 9. do 12. Prinesite s seboj ta oglas.  
1091 IVANHOE RD.  
Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne priklasite.

**TEŽAKI**  
Plača na uro — Zglašite se v uradu 3341 JENNINGS RD. (zadaj za mestno bolnišnico) Urad odprt ob 7. uri zjutraj  
**JONES & LAUGHLIN**  
Steel Corp.  
OTIS WORKS  
Če ste sedaj pri obrambnem delu, se ne priklasite

**Slovensko Katoliško — Samostojno — Podporno društvo PRESVETEGA SRCA JEZUSOVEGA**  
Imenik društvenih uradnikov za leto 1942. Preds. John Levstik, 646 E. 115 St.; podpreds. Anton Hlabše; tajnik Frank A. Turek, 985 Addison Rd.; blagaj- nik, Andrej Tekauc, 1023 E. 72 Place; zapisnikar Matija Oblak; vratar Matevž Debevec; zastop- nika za Klub društev sv. Vida, Andrej Tekauc in John Prebil; nadzorniki: John Prime, John Ježek in Matija Oblak; zastop- niški za Klub društev S. N. D., Andrej Tekauc, Matevž Debevec; društveni zdravniki: Društvene seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. V društvo se sprejema nove člani od 16. do 45. leta.

**Trgovino**  
z grocerijo in mesnico s popolno opremo se mora takoj prodati. Trgovina obstoja že 20 let. — Vpraša se na 14201 Westropp Ave., ali pokličite Mu. 9899.

**Zenska**  
dobi delo za čiščenje uradov; ponočno delo, dobra plača. Je lahko iz vzhodne ali zapadne strani mesta. Pokličite Cherry 6992.

**IMAMO NAJNOVEJŠE SLOVENSKE IN HRVATSKE PLOŠČE**  
C-402—V zelenem gozdu, valček  
C-403—Pa na kriz, pri en hiš, Vocal  
M-574—Ti plaviš zoro zlapno Vocal  
M-571—Kje so moje rožice Vocal  
**SMERDA'S**  
5800 BROADWAY  
V zalogi imamo tudi mnogo drugih plošč na izbero



—Courtesy N. Y. DAILY MIRROR

# SLIKE IZ REVOLUCIJE

Poslovenil Anton Melik  
Ruski spisal M. Arcibašev

"Treba je zakleniti vrata..." je rekla neodločno in zardela.

Liza je stopila tiho in zaprla vrata... Zopet je nastopilo moreče molčanje, in postajalo je vedno težje in težje. Liza je stala pri vratih, a Dora pri mizi. Nekaj ogromnega, neznanostnega in nelepega se je plazilo iz vseh kotov in napolnjevalo sobo. Dori se je zardelo, da pričinja luč ugašati.

"A kaj je vendar to?" je hotela zakričati, a namesto tega je vprašala: "Kje si bila?" s takim čudnim glasom, kakor da jej tiči v grlu nekaj silnega. Liza se je turbno ozrla in ni odgovorila.

"No, kaj treba je k... končati..." je s težavo spregovorila Dora in jezik se jej je zatikal.

Liza je odgovorila zamolklo. "Da..."

Dora je iztegnila roko in neverjujoč sama sebi, vzela revolver. Mraz in drget jo je spreletel po vsem telesu. Začelo jo je stresati mrzlično, mučno in grozno. Vsi zvoki so postali naenkrat zamolkli in so se čuli, kakor da prihajajo iz daljave. Zdelo se je, da se s tal dviga nekaka megla, in ju obkroža ter ju oddaljuje od vsega sveta. Ko je položila revolver na senca in je železni in ostri hlad v trenutku stresel njeno lobanjo, se je Dori obraz strašno spatil, kakor v onemogli smrtni borbi.

A na vsezadnje se ta niti ne ustrelj in mene bodo imeli za tepca!" se ji je zasvetilo ostro, nezaupno v možganih. "Sploh pa... To je vse skupaj neumnost!" je pomislila isto sekundo, ko je že začutila, da bo v prihodnjem hipu pritisk konvulzivno stiskajočih prstov izprožil petelina. Kakor skozi steno je zaslišala, da je Liza nekaj rekla, in isti hip je hitro povsila revolver. Neizrazno sladko olajšanje in strašno slabost je začutila Dora in spustila se je na stol.

"Jaz... prva... je rekla Liza z nerazumljivo žalostnim sočutjem in boleščjo. Dora je molčala in strmela nanjo z blaznoizbuljenimi očmi. Zobje so jej šklepetali. "Potem ti..." je pristavila Liza strogo.

Stopila je k mizi, vzela Dori revolver iz oslabilih prstov in ga mirno in natančno položila k levi strani prsi ter ga nalahko pritisnila k mehkeemu telesu. Dora je videla v sencji njene

resne, nekoliko vzbočene sive oči in obraz, in vedno bolj, vedno jasneje se ji je zdelo, da je vse to samo čudna, grda šala, neznanost od koga in proti komu rasnovana. Sledeči trenutek se je Lizi obraz razločno in strašno spremenil in dobil izraz neizrazne bolesti in obupa, oglušujoč ropot je udaril Dori v ušesa in obenem se je čul rezek žvenk razbitega stekla. Liza je omahnila, hlastno zakrivila z roko, široko razprla oči, prišla se za mizo in telebnila po dolgem vznaku na tla ter izpodbila s seboj čašo z mrzlim čajem. Stol se je prebrnil in se z ropotom zakotalil na sredo sobe.

"Aj!..." je zakričala Dora grozopolnim, kot nož ostrim glasom in se zgrabila z obema rokama za glavo... "Liza!..."

Nekaj kakor krvava pajčevina se je razmrežilo pred njenimi očmi, vse se je zavrtelo v brezumnem vrtincu in Dora je kakor vihra planila proti vratom.

"A... a..." je zakričala z zateglim, grozopolnim, presunljivim krikom in praskala v besnem strahu po zaklenjenih vratih, ki so se že stresala in udajala pod udarci od zunaj.

Na koridoru so glasno in vznemirjeno bučali množestvilni glasovi.

### XIII.

Na ulicah je bilo že skoro svetlo, a svetilke so že gorele in jih svetlo-zlata luč je čudno-lepo blestela v modrikastem somraku poletnega večera.

Nekaka napeta tišina je ležala v praznem stanovanju. Samo jedna luč je gorela v jedilni sobi in visela kakor ogromen, nepremičen metalj z razprostrtimi krili nad belo mizo. Slišalo se je, kako nekje dolgočasno tiktaka ura, kakor da si v lastno zabavo šteje nikomur potrebnih čas. Na vseh oknih so bili spuščeni zastori in vsled tega se je zdelo, kakor da je za stenami — črna, nepregledna gluha noč.

Zamotana v velik topel robec je Dora tiho ležala na postelji v mali, temni spalnici in premišljevala.

Leto je preteklo od dneva smrti Lize Čumakovne, in na njenem grobu je nemara že davno vzrasla druga trava. Kakor dolg črn trak je bilo to leto za Doro: trpka bolest, bolezen, mukotrpna zavest sramote pred samo seboj, vse to jo je peklo in mučilo. Obraz jej je upadel,

## Ujeti Japonci



Na sliki vidimo nekaj Japoncev, ki so jih ujeli ameriški marini na Solomonih. Na desni pregledujejo marini zaplenjeno bojno opremo.

oči so se ji pričele svetiti z bolnim bleskom, glava je postala še večja, a život manjši in slabotnejši. A v njeni duši je živel kakor preje nekaj nemirnega, brezpokojnega, kar jo je žgalo z zavestjo lastne brezpomembnosti, neodoljivi sililo, da poišče nekaj velikega, lepega, silnega. V enem letu jo je gonila ta nemirna sila po celi Rusiji, skozi tisoč nevarnosti, in jo prignala slednjič v to pusto zlovoščje stanovanje, v katerem se je započela in razširila obširna teroristična zarota.

Strahovita mrzla in neznanostna težka je bila misel na to, kar se je moralo zgoditi jutri, a Dora je kljub temu vedela, da pojde in stori vse, in njeno dušo je napolnilo naivno, tajnostno navdušenje, ker je bila ravno njej poverjena najbolj odgovorna in nevarna uloga. Ogromno razmrečno delo politične zarote se je nekako razblinilo pred njenimi očmi, in Dora je videla samo sebe, s tesnim srcem si je predstavljala svoj mirni in ponosni obraz sredi nekakega krvavega kaosa.

Ležala je tiho in mirno, samo oči so ji blestele iz teme, kakor oči skrivajoče se miši. V sosedni sobi, za votlo steno je padlo nekaj na tla in ta rezki ropot je nezavestno zopet vzbudil z dna njenega razuma bolesterne spomine, ki so jo mučili celo leto, kakor težka morara. In zopet jo je pričela peči in mučiti misel, da ona ni znanla umreti tako svobodno in lepo, kot Liza. Stoinstokrat si je poskusila razložiti in opravičiti to slučajnostjo in stoinstokrat je že verjela v to, ali v najgloblji globini njene duše, v temnem, nikomur poznanem kotu, jo je vedno znova zapelka bolesterne, krvaveča rana.

Postal jo je grozno in tesno, zavest sramote in objednem zapuščenosti ji je stisnila srce, kakor nikoli. Zvonec je zazvenel v prednji sobi in ta ostri in svareči glas se je razlegnil po vsem stanovanju, spočetka tiho, nato glasno in razsekano, a po majhnem pretanku zopet tiho in zagleglo, kakor da prosi. Nekaj jej je preplašeno vzdrtelo v prsiah, a takoj so izginili spomini in vsled tega ji je postalo lažje. Dora je naglo vstala in odšla v prednjo sobo. V jedilnici je padla njena črna senca na steno, krivila se, spremljala jo do vrat in se spojila s temo v nerazsvetljeni sprednji sobi. Na stopnicah je bilo svetlo, in postava Andrejeva v površniku in široki čepici se je dolečno odražala v svetlem štirikotniku odprtih vrat. "A, vi ste?" je rekla tiho Dora. "A ostali?" Andrejev je zaprl vrata, ne da bi se žuril, odložil površnik in čepico in šele nato odgovoril: "Drugi pridejo ob devetih. Neznamovu bo treba dati kaj za večerjo. On bo tukaj prenočil." "Pri meni je vse pripravljeno..." je odgovorila Dora. "Šla sta v jedilnico. Dora je

sedla na divan, zavila se kakor preje v robec prav do brade, kakor da jo zebe ves čas. Andrejev je prinesel iz prednje sobe nekaj zavitek, odprl omaro in položil zavoj previdno, kakor kak steklen predmet, na polico.

"Bodite previdni s tem..." je rekel s svarečim glasom. Nastopil je molk. Andrejev se je počasi sprehajal iz kota v kot. Dora mu je molče sledila z očmi, in zdelo se ji je, da leži nad celim stanovanjem nekaj težkega, kar ji duši prsa in glavo.

"No, kako... je vse pripravljeno?" je vprašala samo zaradi tega, da bi prekinila molk. Andrejev je najbrže razumel to, ker ni odgovoril ničesar. "Kdo je ta Neznamov?" je zopet vprašala Dora.

Andrejev se je nenadoma vstavil pred njo, nehal sukati brke in se nasmehnil. "Tega vam niti ne morem povedati... No, to je vsejedno. Resnično... dober človek je... to je glavna stvar... No, sploh pa vam povem, da je on študent."

Andrejev je pričel zopet hoditi po sobi in sukati brke. "Ne vem, kako se vse to konča..." je spregovoril razmišljeno. "Toda če pogineta, — to bi bilo slabo... Takih ljudi ne bomo imeli kmalu zopet. Da... V drugih krajih bi izvršili ti ljudje velika dejanja, a tu bosta poginila za prazen nič..."

No, ampak... kako to — za prazen nič!" je zategnila Dora. "Kaj mislite, da bi se žrtvoval z veseljem za kakega starega dostojanstvenega tepca?" Dora se je nasmehnila.

"Vi govorite tako, kakor da vaša glava pri tem ni v nevarnosti..." je rekla nehote lahko laskavo. Andrejev je zamahnil z roko. "Ne, kar jaz... moja ufoğa je kvečjemu za Schlüsselburg... A ta dva pojdetata naravnost na vislice... Škoda. Saj poznam oba prav dobro. In oba sta mi tako draga, da bi šel makar rajne sam..."

"Zakaj pa torej ne greste?" "Saj vendar ne moremo vsi hkratu..." se je nasmehnil Andrejev. "Tudi jaz pridem na vrsto."

"Torej vi poznate Neznamova?" "Da. Jaz ga poznam že davno... Zapletena, bogata natura... Korenjev — ta je ustvarjen za boj po naturi, po temperamentu... On se je tudi samo zaradi tega zavzel za stvar, ker ni v današnjem času nobenega hujšega in obupnejšega boja, kot je revolucijski... Samo v borbi za svobodo, ko se vse človeške sile napno zato, da bi ali razdrobile verige ali pa same poginile, je mogoče tolik napor... Korenjev je v resnici trdosrčen človek... Da... A Neznamov je le razdražen... On je drugače čudovito dober in nežno-čuteč... Vsi pravi anarhisti so najbrže ravnokotno dobri, mehkosrčni ljudje: ta oštrgroma množina zla, surovosti

## Namestnik Sunerija



Generala Francisco Jordana je imenoval general Franco za novega zunanjega ministra Španije, katero listnico je imel prej Francov svak Raymond Serrano Suner.

in krivičnosti, ki napolnjuje svet, in ki je za nas samo žalostno dejstvo, — je za nje prava strahota!...

Andrejev je obstal in pričel zamišljeno gristi konec levega brka. Oči so mu postale mehke in zamišljene.

"So take nature," je nadaljeval zopet, "ki vzamejo nase vse zlo sveta in ga prežive v globini svoje samotne duše od začetka do konca... in duša jim je okrvavljena... da. Njim postane neznanost in nemogoče imeti samo sočutje in se samo zgražati, zaradi tega, ker je postalo občno trpljenje že njih lastno trpljenje. In tako nastopi zanje trenutke, ko doseže v njih duševna bolest tako neznanost mero, da... morajo ali sami umreti, ali pa vstopiti v dejanski boj. In tedaj postanejo te mehke, nežnočuteče, fine duše napeto razdražene, trpe in razkačene... da. A duša Neznamova je čista, sveta... Skoda, če bi on poginil!"

Andrejev je zamahnil z roko in nato korakal zopet po sobi. Zopet se je čulo, kako dolgočasno in neotno tiktaka ura. Dora je sedela globoko zamišljena, in nejasna, njej sami tajnostna misel, da je tudi v njeni duši nekaj posebnega, — se ji je prijetno in na skrivaj zasvetila v glavi.

"Da... Tako je, Dora Mojsejeva!" je ponovil Andrejev. "Zapomnite si: Vi bodele stali na oglu tako, da vas bodemo lahko videli s kolodvora in od prečne ulice. Kadar privozi vlak in stopi knez iz vagona, pride babica spredaj na stopnice in zamahne z roko izvoščeku. Ta trenutek si morate zapahljati z robcem, kakor da vam je vroče in to znamenje se bo oddalo dalje do kavarne; a ko sede knez v kočijo, ponovite vi znamenje. Po drugem znamenju vam prideta Neznamov in Korenjev nasproti... Tako..."

"Zapomnila si bom... Kaj mar mislite, da bi mogla to pozabiti?" je odvrnila Dora. (Dajte prihodnj!)

**Oglašajte v... Enakopravnosti**

## RINGING 'EM UP



U. S. Treasury Department. Courtesy LOS ANGELES EXAMINER

"WHAT'S YOUR NAME?"

je naslov  
**novi knjigi**

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj  
**LOUIS ADAMIČ**

Cena knjigi je \$2.50 in nabavite si lahko v našem uradu.

## KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znanцу, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravništvu, ki bo rade volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Naročilna nazaknica na Cankarjev Glasnik

IME: \_\_\_\_\_  
NASLOV: \_\_\_\_\_  
Zastopnik: \_\_\_\_\_  
Plačal \$ \_\_\_\_\_ c \_\_\_\_\_ Dne \_\_\_\_\_ 19 \_\_\_\_\_

## Točna postrežba

Trgovcem, obrtnikom in posameznikom bodo zastopniki "Enakopravnosti" točno in zadovoljivo postregli, najsibo pri oglaševanju ali poročanju novic, ako jih pozovete, da se pri vas zglasijo.

Za st. clairsko okrožje ter za newburško in zapadno okolico je zastopnik:  
**Mr. John Renko, 1016 E. 76 St.**  
Za collinwoodsko in euclidsko okolico:  
**Mr. John Steblaj, 1145 E. 169 St.,  
Ivanhoe 4680**

